

MARC DE LES COMPETÈNCIES PROFESSIONALS DOCENTS

Un docent ha d'estar convençut de la dignitat de la professió. Per damunt de tot, ha de saber que educar és un acte de respecte, estima i esperança

Pilar Benejam i Arguimbau, pedagoga

ÍNDEX

- 1 Presentació
- 2 Fonamentació
- 3 Finalitats i objectius
- 4 Característiques
- 5 Estructura
- 6 Topografia de trajectòria professional
- 7 Avaluació
- 8 Competències professionals docents
 - A Planificació i avaluació de l'acció educativa en el marc del projecte de centre
 - B Pràctica educativa per a l'aprenentatge en entorns i contextos diversos
 - C Docència informada en l'evidència per a la millora educativa
 - D Competència digital docent per viure i conviure en un món digital
 - E Competència comunicativa en diferents contextos sociolingüístics i socioculturals
 - F Competència socioemocional per contribuir al benestar comú
 - G Desenvolupament professional per a una actuació compromesa amb l'educació
- 9 Referències
- 10 Crèdits

Els programes de desenvolupament professional amb més impacte impliquen l'aprenentatge actiu i enfocaments col·laboratius de formació

TALIS 2018

1. PRESENTACIÓ

L'educació, entesa com a bé comú, ha de garantir el desenvolupament personal, social, acadèmic i professional de l'alumnat al llarg de totes les etapes educatives i ensenyaments. Aquest dret fonamental i de la persona obliga el sistema educatiu a proporcionar respostes des d'una mirada àmplia i alhora singular, assegurant possibilitats de progrés a cada persona, d'acord amb les seves capacitats. Es tracta, doncs, d'un dret personal que esdevé garantia d'una societat més justa, equitativa i cohesionada.

Catalunya té una llarga tradició de renovació pedagògica i d'esperit innovador que ha de ser la palanca que orienti la presa de decisions pragmàtiques i fonamentades en els principis humanistes de l'educació, la inclusió i l'equitat davant dels reptes que planteja un món més globalitzat, digitalitzat, intercultural, multilingüe, divers i socialment complex.

Són obligades les referències en relació amb el context educatiu derivat de la pandèmia, seguint informes com ara: [L'educació en un món després de la COVID: nou idees per a l'acció pública](#) (UNESCO, 2020), on es marquen les claus educatives en temps de pandèmia, destacant especialment la valoració de la professió i la col·laboració entre docents, la capacitat d'innovar pedagògicament, l'educació com a bé comú i la inclusivitat; [Reimagining our futures together: A new social contract for education UNESCO](#) (2021); i [Monitor de l'Educació i la Formació](#) (Comissió Europea, 2020), on es descriu la necessitat dels docents de dominar la competència digital i les diferents modalitats de formació a distància.

Els professionals docents han d'adquirir, desenvolupar i actualitzar competències per realitzar la seva pràctica professional a través de processos dialògics on el treball en equip serà l'element determinant. S'han de posar en marxa actuacions decidides i urgents amb una mirada crítica i constructiva per poder ajustar i adequar el perfil i la funció docent a les potencialitats de l'alumnat. També cal abordar la revisió en profunditat dels models actuals de formació i innovació perquè contribueixin de manera efectiva al desenvolupament professional docent.

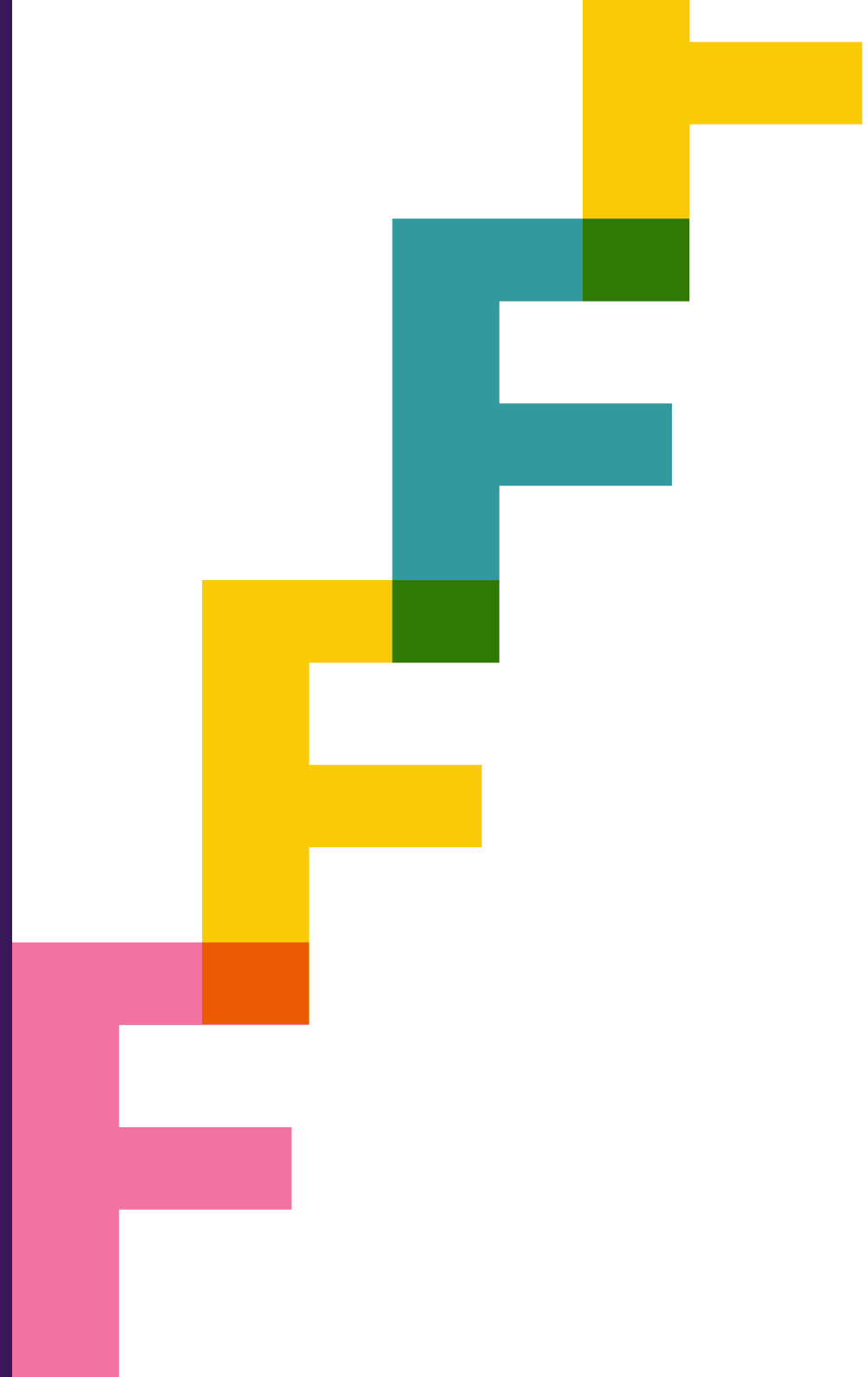
En aquest escenari, la Direcció General d'Innovació, Digitalització i Currículum del Departament d'Educació i Formació Professional impulsa el desplegament del Marc de competències professionals docents. El Marc de competències docents implica dur a terme accions transformadores en la formació inicial i contínua. Així com definir un nou model de carrera professional docent, en la qual el desenvolupament professional constitueix l'eix vertebrador de la professió, dissenyada per generar les condicions de l'aprenentatge de tot l'alumnat.

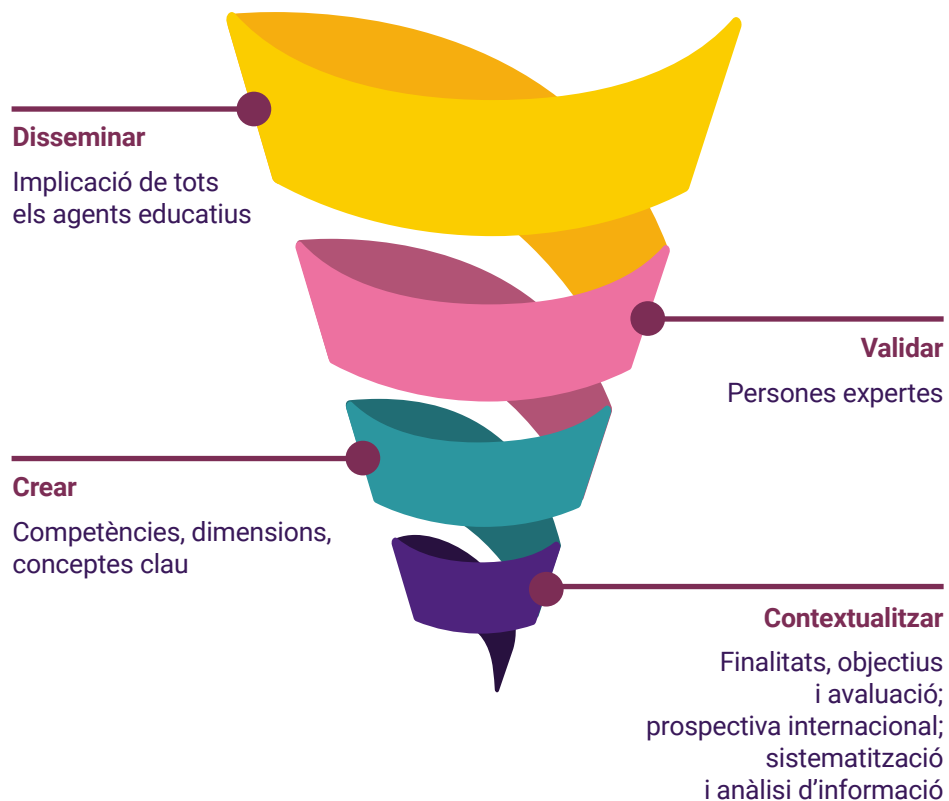
2. FONAMENTACIÓ

El docent en el segle XXI hauria de dur a terme la seva tasca professional a partir d'allò que socialment i científicament es considera òptim. Cal tenir en compte diferents referents, com per exemple: el coneixement derivat de la recerca, els consensos de les comunitats docents, les aportacions d'organismes internacionals en l'àmbit educatiu, les voluntats expressades a través de les comunitats educatives, les expectatives socials canalitzades a través de la participació política o les circumstàncies socioeconòmiques i culturals.

Per tal de compartir quines són les habilitats i coneixements dels continguts professionals i pedagògics actualitzats, els valors ètics i responsabilitats, les habilitats comunicatives i el compromís social, apropiats per afavorir la qualitat de l'educació, el Departament d'Educació i Formació Professional crea un constructe per emmarcar quines són les competències professionals que els docents han de desenvolupar al llarg de la carrera.

Així mateix, el Marc és un instrument per facilitar la coherència entre les línies del Departament, específicament les relacionades amb la formació contínua, la innovació educativa i l'avaluació docent.

Si voleu tenir més informació sobre el procés de treball, cliqueu la icona del Site

El procés de treball per al desplegament del Marc de les Competències Professionals Docents a Catalunya ha seguit les fases següents:

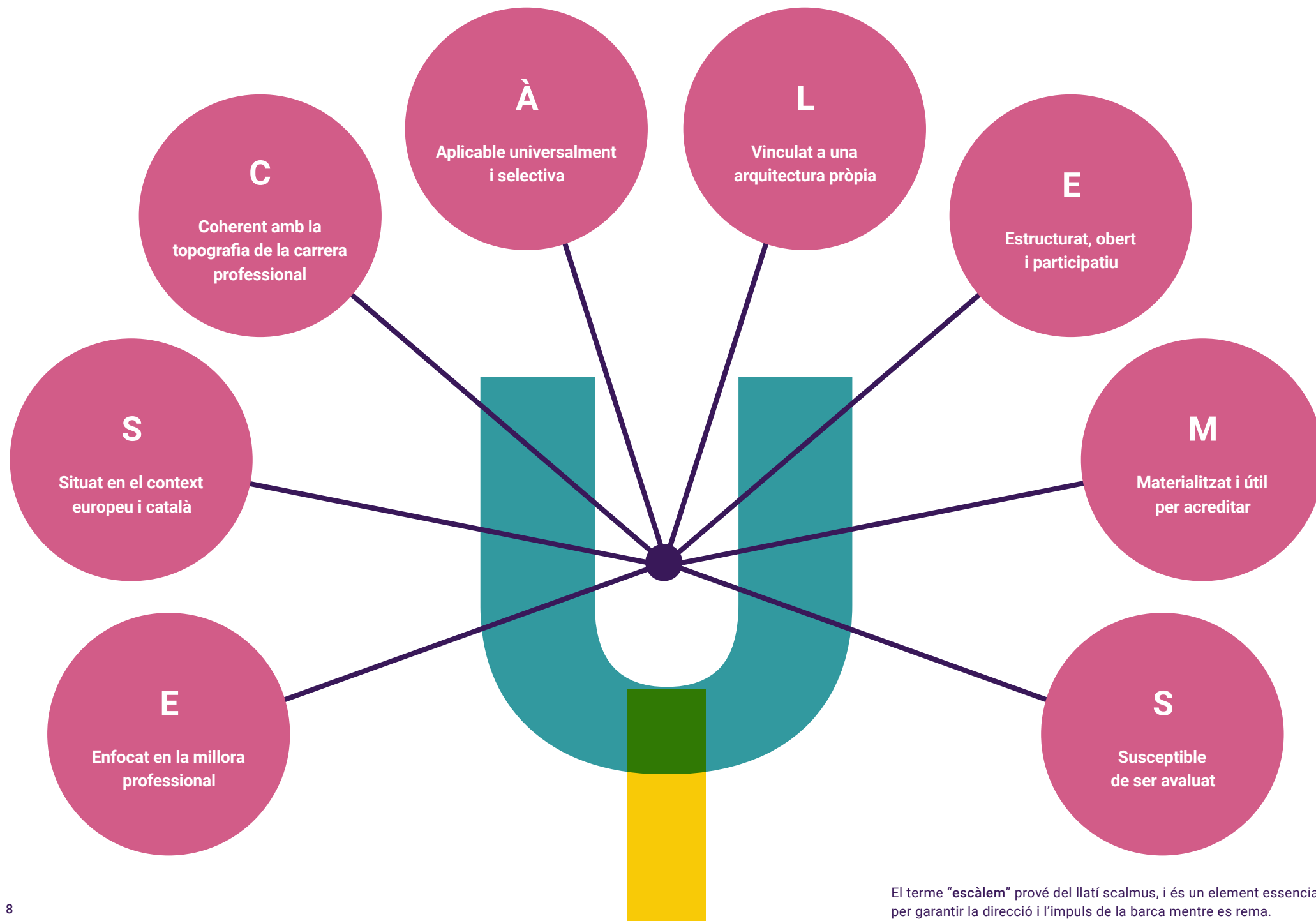
Contextualització
Creació
Validació
Disseminació

Es **contextualitza** en diverses referències internacionals relacionades amb l'educació, entre les qual destaquen les següents: [Los futuros de la educación, aprender a convertirse](#) (UNESCO, 2021), [l'Ensenyament per a la competència global en un món ràpidament canviant](#) (OCDE i Centre for Global Education de Asia Society, 2018), i [Panorama de les polítiques educatives 2018 i 2019](#) (OCDE).

En la **creació** s'han tingut en compte els informes [TALIS \(2013\)](#) i [TALIS \(2018\)](#) [La profesión docente en Europa: Acceso, progresión y apoyo](#) (Eurydice, 2018) i [Teachers in Europe Careers, Development and Well-being Eurydice Report](#) (Eurydice, 2021). I s'han analitzat i triangulat propostes de diversos marcs competencials internacionals.

La **validació** s'ha realitzat a partir del contrast per part de persones expertes que lideren grups de recerca consolidats de diferents universitats catalanes. El contrast s'ha fet seguint criteris de suficiència, rellevància, claredat i coherència. També s'ha comptat amb l'expertesa de diferents unitats del Departament d'Educació. Prèviament a la generalització del Marc, cal fer una experimentació per valorar-ne la validesa i fiabilitat.

El procés de **disseminació** inclou la difusió i la retroacció del contingut, funcionalitats i aplicacions del Marc. Suposa la implicació dels agents educatius perquè les competències professionals docents esdevinguin patrimoni col·lectiu.

El terme "escàlem" prové del llatí scalmus, i és un element essencial per garantir la direcció i l'impuls de la barca mentre es rema.

El Marc es fonamenta en els aspectes següents:

1. ENFOCAT EN LA MILLORA PROFESSIONAL

- La finalitat principal és que serveixi de guia per a la millora professional.
- Orienta la reflexió i autoavaluació dels docents.
- Ofereix pautes per a la coavaluació i l'avaluació interna basada en els diferents projectes educatius.
- Orienta el treball col·laboratiu en el si dels equips de professorat.
- Serveix de referència per a la formació permanent, tant des del punt de vista de l'oferta com des de la perspectiva de la demanda.
- Facilita l'aplicació d'estratègies mixtes de desenvolupament professional i institucional fonamentades en la millora continuada.

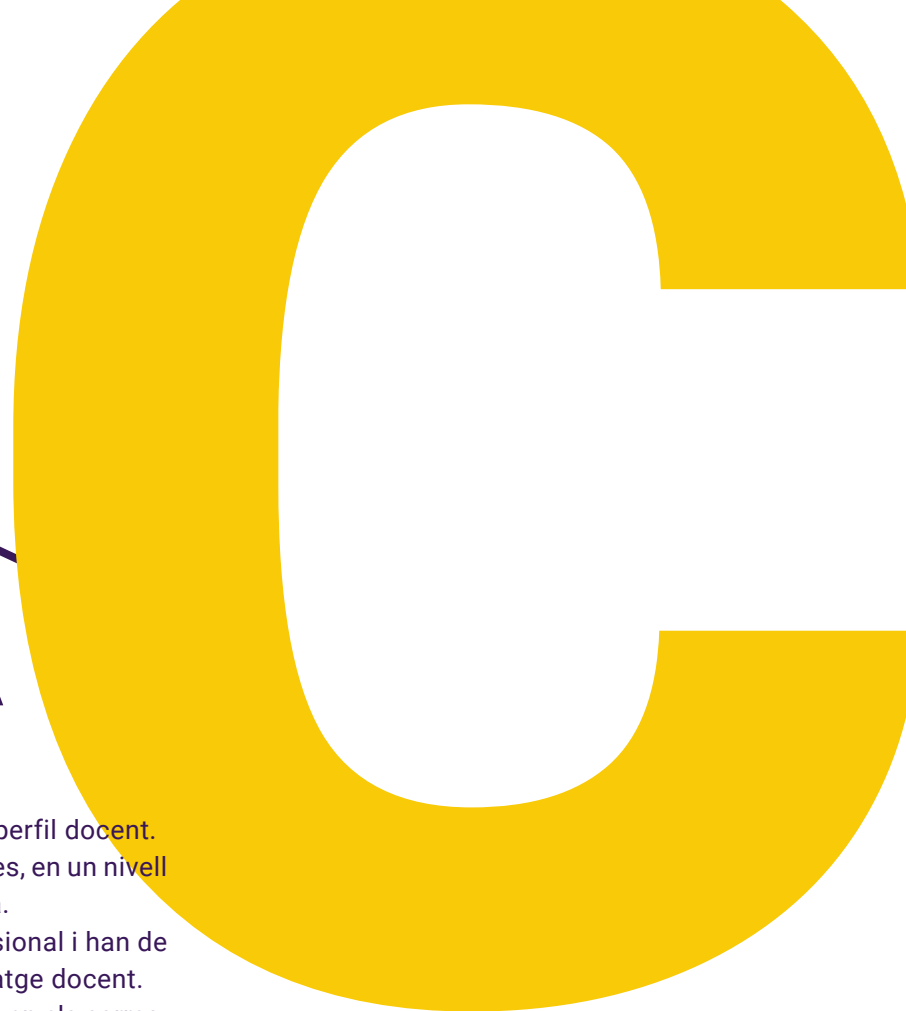
2. SITUAT EN EL CONTEXT EUROPEU I CATALÀ

Des de l'àmbit europeu, destaquen:

- Els Sistemes d'Assegurament de la Qualitat i els Escenaris de Desenvolupament de la Qualitat. Segons el document publicat per la Comissió Europea: *Comparative Study on Quality Assurance in EU School Education Systems: Policies, procedures and practices. Final report. Publications Office of the European Union* (2015), una de les principals eines per a l'assegurament de la qualitat és l'establiment de Marcs de referència per als estàndards de qualificació o competència del professorat i dels directors, els estàndards de desenvolupament professional continuat (CPD) i els estàndards per a l'avaluació del personal escolar. Un dels 7 escenaris de desenvolupament per a la qualitat, concretament l'escenari 6, és el suport, a nivell de la UE, per a la capacitació dels actors escolars en la participació en l'autoavaluació.
- La Recomanació del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer del 2001, relativa a la cooperació europea en matèria d'avaluació de la qualitat de l'educació escolar («DOCE» núm. 60, d'1 de març de 2001, pàgines 51 a 53).
- Les polítiques relatives a la competència digital docent i a la internacionalització de l'aprenentatge (programes Erasmus+ i d'altres).

En l'àmbit de Catalunya un marc competencial propi suposa:

- Estar en sintonia amb els conceptes o idees àmpliament acceptades a Catalunya a l'actualitat.
- Participar del vocabulari compartit en els cercles professionals.
- Estar alineat amb els principis i la regulació del Sistema Educatiu Català.

3. COHERENT AMB LA TOPOGRAFIA DE LA CARRERA PROFESSIONAL

Alineat amb els nivells basals, és a dir, els nivells inicials per a cada perfil docent.

- Existeix una vocació d'alineament amb les competències assolides, en un nivell basal, en la formació inicial universitària per a l'accés a docència.
- Els nivells basals han de mantenir-se al llarg de la carrera professional i han de marcar el llindar per a la millora a nivells progressius d'aprenentatge docent.
- Existeix una vocació d'alineament amb les competències assolides, en els corresponents nivells basals, en l'accés a diferents perfils professionals (serveis educatius, càrrecs de coordinació o de direcció, entre d'altres).

Enfocat a la progressió de l'aprenentatge docent.

- L'evolució, a través dels diferents nivells i responsabilitats de les professions docents, també es projecta sobre la carrera professional formant una topografia gradual no necessàriament uniforme en les seves competències i dimensions.
- La topografia resultant és compatible amb els sistemes de reconeixement i incentius de carrera establerts o enunciats a les lleis, així com susceptible de modular i ajustar propostes futures.

4. APLICABLE UNIVERSALMENT I SELECTIVA

Universal: aplicable a tots els docents, incloent els que aconsegueixen la professió en serveis, càrrecs i responsabilitats diferents a la docència.

- És aplicable a tots els docents que exerceixen en els diferents ensenyaments dels nivells no universitaris, amb dedicació total o parcial, amb independència de la titularitat del centre on desenvolupin la professió.
- Inclou indicadors, en el nivell expert, susceptibles d'aplicar-se als docents que temporalment exerceixen càrrecs de coordinació.
- És aplicable, amb especificacions a partir del nivell consolidat, als docents que exerceixen com a professionals dels diferents serveis educatius.
- És aplicable, amb especificacions a partir del nivell consolidat, als docents que exerceixen la direcció escolar.

Susceptible d'aplicació selectiva:

- El contingut competencial té la vocació d'abastar tot el camp professional de la docència. S'identifiquen competències, dimensions, criteris i indicadors que no sempre són pertinents per a tots els docents en tots els moments del seu itinerari professional.
- En principi, per la seva amplitud i omnicomprensivitat, està configurat per a una aplicació selectiva en algunes competències o dimensions, en cadascun dels seus usos. La selectivitat, en les aplicacions parcials, hauria de respondre a la propietat segons la finalitat, el contingut i les circumstàncies de cada situació.

5. VINCULAT A UNA ARQUITECTURA PRÒPIA

- Les competències resulten desagregades, en un doble procés deductiu i inductiu, en dimensions.
- Les dimensions es concreten en criteris.
- Els criteris s'il·lustren en indicadors qualitius que puguin apreciar-se a través d'instruments pràctics.
- La progressió en la qualitat de l'assoliment del criteri s'ha definit en tres nivells (novell, consolidat i expert) i de manera progressiva en cada un d'ells, en funció del desenvolupament professional i de l'experiència del docent.
- Les respectives progressions venen indicades pel nivell qualitatiu, l'abast, la incidència i les circumstàncies de la satisfacció del corresponent criteri.

6. ESTRUCTURAT, OBERT I PARTICIPATIU

- Interrelacionat, analític i holístic en el si de cada competència. Les dimensions connexes s'han analitzat amb una revisió exhaustiva dels punts de contacte. S'han explicitat les interrelacions entre dimensions de diferents competències per facilitar-ne una visió integrada.
- Recull el Marc de referència de la competència digital docent de Catalunya, aspecte que ha condicionat l'estructura de totes les competències. Les altres competències s'han definit, igualment, de manera analítica a l'entorn d'aspectes rellevants de la professió docent que tenen entitat per elles mateixes.
- El plantejament en el desplegament de cada grup d'indicadors resulta global per a la seva mesura. El plantejament permet una agregació global en l'apreciació de la satisfacció de cada criteri a partir dels indicadors.
- Cada criteri queda il·lustrat amb un nombre variable d'indicadors, podent-se incorporar d'altres que puguin ser considerats analògics.
- Estan definits els llindars finals de cada un dels tres nivells considerats (novell, consolidat i expert). El docent, individualment o grupal, pot definir els nivells intermedis d'acord amb les seves necessitats.

7. MATERIALITZAT I ÚTIL PER ACREDITAR

- A més de l'orientació principal per a l'aprenentatge docent, també és susceptible d'una aplicació acreditativa.
- Per a cadascun dels propòsits acreditatius, l'acreditació apropiada ha de resultar uniforme en les successives aplicacions, com ara per a l'avaluació de la fase de pràctiques a les oposicions, per a l'avaluació de la fase d'interinatge o per a la consecució de perfils professionals.

8. SUSCEPTIBLE DE SER AVALUAT

- Existeix una voluntat de revisió periòdica plurianual, per part d'un comitè expert, a partir de les valoracions registrades de la seva aplicació per part de tots els agents implicats en els diferents usos. Aquesta revisió haurà de prendre en consideració els estàndards de propietat, utilitat, precisió i viabilitat.

3. FINALITATS

Orientar
en la capacitat
de la professió
docent

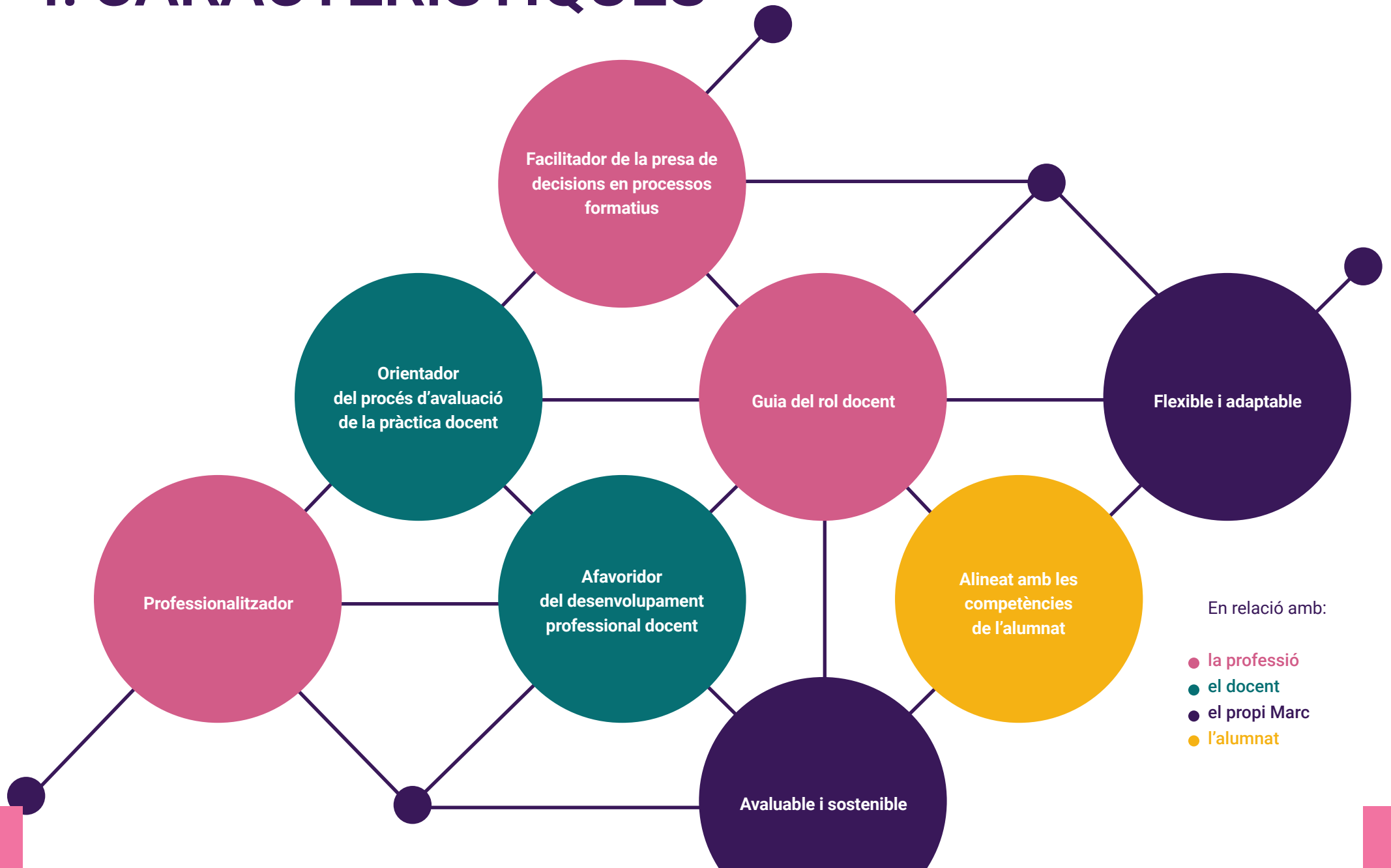
Contribuir a la
professionalització
de la docència

Millorar la qualitat
de l'educació

OBJECTIUS

- Incorporar les **competències** que exigeix l'educació.
- Empoderar el professorat per al seu **desenvolupament professional** en contextos de complexitat i incertesa.
- Impulsar una **cultura professional** d'aprenentatge col·laboratiu.
- Afavorir la construcció de la **identitat docent**.
- Orientar els **plans de formació** docent i acompanyar en el desenvolupament professional.
- Augmentar el **valor personal i professional** dels docents i la seva autopercepció.
- Contribuir al reconeixement i **prestigi social** de la professió docent.

4. CARACTERÍSTIQUES

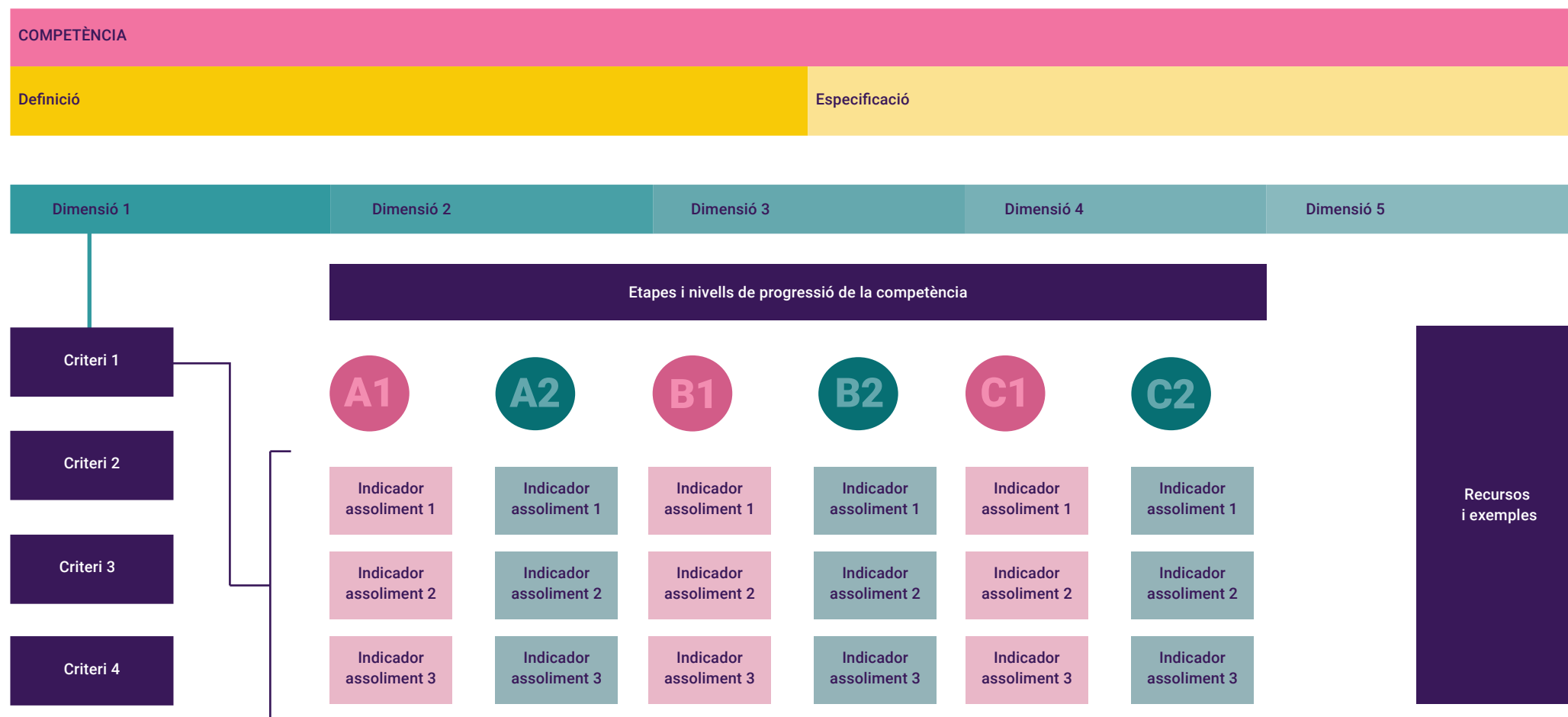
5. ESTRUCTURA

En definir l'estructura del Marc de competències s'han considerat els principis següents:

- **L'estructura interna:** identificació del mapa competencial que ha permès la desagregació de les competències en dimensions, criteris, etapes i nivells de progressió, i indicadors d'assoliment.
- La integració de les dues **finalitats avaluatives: aprenentatge** (desenvolupament professional, regulació interactiva, cohesió dels equips professionals, etc.) **i acreditació** (selecció, promoció, accés a altres responsabilitats, etc.).
- **La perspectiva diacrònica:** aplicació selectiva segons les diferents etapes docents, que es presenten en un contínuum, atès que la competència evoluciona al llarg de la vida professional docent.
- **La projecció sobre diversitat de perfils o característiques professionals:** utilització en i per a docents amb distinta experiència i condicions d'una manera col·laborativa.

Les competències professionals són susceptibles de descompondre's i classificar-se de diferents maneres i cadascuna n'ofereix avantatges i limitacions a l'hora d'operativitzar-les i avaluar-les. Dintre de les múltiples possibilitats, s'ha optat per una estructura interna del Marc de competències professionals docents de Catalunya segons l'esquema:

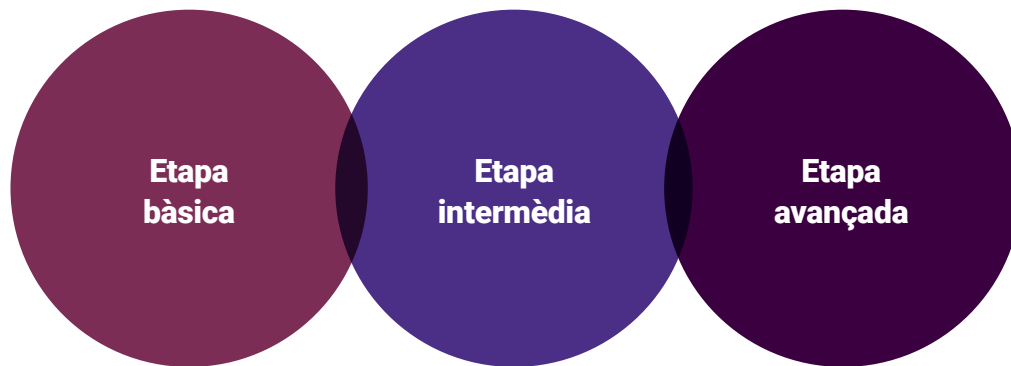

6. TOPOGRAFIA DE TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL

Seguint la topografia, la progressió de la competència s'estableix en una escala de 3 etapes i 6 nivells:

Els nivells A2, B2 i C2 defineixen **estàndards docents**.

Els nivells A1, B1 i C1 permeten l'**autoavaluació i coavaluació docent**.

L'establiment d'estàndards serveix de referència per valorar, a partir dels nivells definits A2, B2 i C2, la progressió de les competències docents al llarg de la carrera professional en el marc dels Sistemes d'Assegurament de la Qualitat.

AVALUACIÓ DINÀMICA

La topografia de trajectèria professional es basa en el concepte d'avaluació dinàmica, fonamentada en els darrers estudis sobre l'avaluació que adopten una perspectiva sociocultural que entén l'aprenentatge de les persones com a desenvolupament (Poehner, 2008; Storch, 2017). Dins d'aquest marc, l'avaluació dinàmica presenta un enfocament pedagògic que es fonamenta en la visió integrada de l'ensenyament o instrucció i l'avaluació com a parts d'un mateix procés. El tret distintiu de l'avaluació dinàmica és la seva orientació cap al futur: es tracta d'un tipus d'avaluació que no se centra en mesurar els resultats d'un desenvolupament competencial que ha tingut lloc fins al moment sinó que el seu objectiu és identificar i promoure les habilitats que es troben encara en procés de maduresa i donar les ajudes necessàries perquè aquestes es vagin desenvolupant –i, per tant, adquirint maduresa– en el futur.

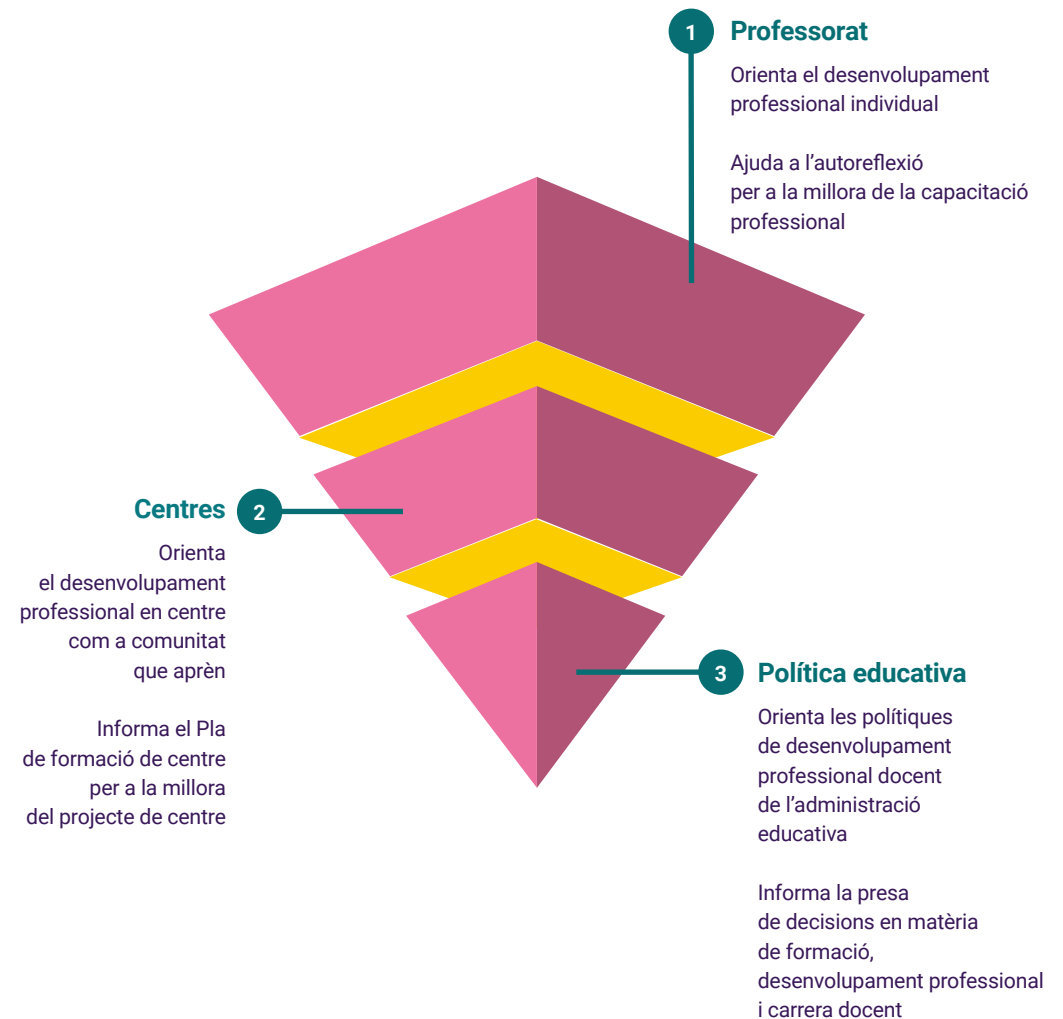
7. AVALUACIÓ

L'avaluació proposada del Marc de les competències professionals docents es basa en tres enfocaments:

- El **desenvolupament professional docent**. Es desplegarà en forma de rúbriques d'avaluació a partir del concepte d'**avaluació dinàmica**.
- L'**acreditació del nivell d'assoliment competencial del docent**. Es plasmarà a través de l'establiment d'**estàndards**.
- El **Marc**. Es parteix del concepte d'**avaluació de desenvolupament**¹ i es planteja com un procés iteratiu per a la millora contínua.

Aquesta avaluació ha de servir per informar la presa de decisions als tres nivells del sistema educatiu, tal com s'indica en el gràfic següent:

¹ L'avaluació de desenvolupament consisteix a analitzar la situació a mesura que es va desenvolupant mitjançant processos d'anàlisis rigorosos, amb la intenció d'usar les dades de manera comprensiva per tal d'informar sobre les claus de la producció de la millora de la qualitat a avaluar i de fer-ho en el context del seu propi procés (Joan Mateo, 2019).

RECERQUES RELACIONADES

Downes, P., *Strutural indicators: A bridge between top-down strategic direction and bottom-up creativity?*, EPAL ePlatform for Adult Learning in Europe, 8 December 2015.

Huberman, M. (1992). "Teacher development and instructional mastery" dins de A. Hargreaves i M.G. Fullan *Understanding teacher development*. London: Casell.

McBer, H. (2000). *Research into Teacher Effectiveness. A Model of Teacher Effectiveness*.

REFERÈNCIES

Borrell, E. i Chavarría, X (1998). *L'Avaluació interna de centre*. Associació de Mestres Rosa Sensat.

Borrell, E. i Chavarria, X. (2021) *La bruixola de la qualitat*. Horsori

Chavarría, X i Borrell, E. (2019) *La màgia dels indicadors*. Horsori.

Chavarría, X i Borrell, E. (2017). *Avaluació Persuasiva*. Horsori.

Chavarría, X y Borrell, E. (2013). *Evaluación de centros para la mejora de la calidad*. Horsori.

Chavarría, X i Borrell, E. (1999). *Avaluació de la funció directiva*. GRAO.

Comisión Europea (2015). *Comparative study on quality assurance in EU school education systems: Policies, procedures and practices*. Final report.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1428f97f-b048-4465-8f5b-36e920875ce4>

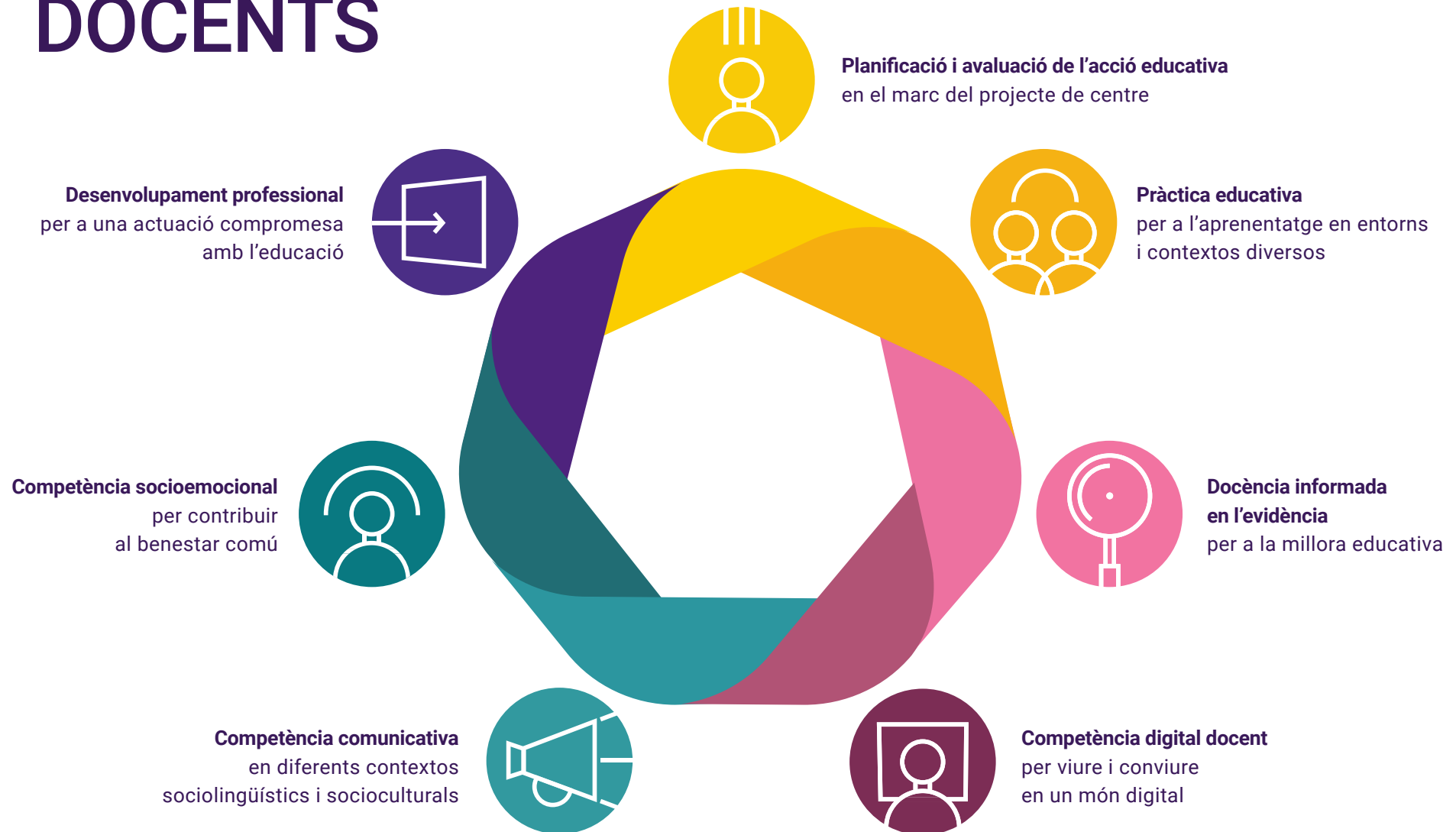
Danielsson, Charlotte (1996). *Enhancing Professional Practice. A Framework for Teaching*. Alexandria (USA): ASCD.

Danielsson, Charlotte; McGreal, Thomas L. (2000). *Teacher Evaluation to Enhance Professional Practices*. Alexandria (USA): ASCD & ETS.

Quan als docents se'ls reconeix com a professionals reflexius i productors de coneixement, contribueixen a engrandir-ne els corpus necessaris per transformar els entorns educatius, les polítiques, la recerca i la pràctica, dins i més enllà de la seva pròpia professió

UNESCO Reimaginem junts els nostres futurs 2021

8. COMPETÈNCIES PROFESSIONALS DOCENTS

COMPETÈNCIES I DIMENSIONS

COMPETÈNCIA	DIMENSIÓ					
 Planificació i avaluació de l'acció educativa en el marc del projecte de centre	Context d'actuació	Coneixement de com s'aprèn	Coneixement de l'àmbit, la pedagogia i la didàctica	Programació de l'acció educativa	Cultura democràtica	
 Pràctica educativa per a l'aprenentatge en entorns i contextos diversos	Orientació educativa i acció tutorial	Gestió d'entorns i estratègies d'aprenentatge	Regulació per a l'aprenentatge	Gestió democràtica		
 Docència informada en l'evidència per a la millora educativa	Alfabetització en recerca	Reflexió sobre la pràctica	Procés d'innovació	Cultura professional de l'evidència		
 Competència digital docent per viure i conviure en un món digital	Compromís professional	Continguts digitals	Ensenyament i aprenentatge	Avaluació i retroalimentació	Empoderament dels estudiants	Desenvolupament de la competència digital de l'alumnat
 Competència comunicativa en diferents contextos sociolingüístics i socioculturals	La llengua com a base de l'aprenentatge	Estratègies de comunicació eficaç	Destreses comunicatives en llengües estrangeres	Interculturalitat i plurilingüisme	Art i cultura	
 Competència Socioemocional per contribuir al benestar comú	Consciència emocional	Autogestió emocional	Consciència social	Gestió del clima emocional		
 Desenvolupament professional per a una actuació compromesa amb l'educació	Compromís ètic	Aprenentatge docent	Lideratge pedagògic	Satisfacció i motivació professional		

A. PLANIFICACIÓ I AVALUACIÓ DE L'ACCIÓ EDUCATIVA

en el marc del projecte de centre

DEFINICIÓ

Capacitat d'idear i avaluar, de manera individual i col·laborativa, processos d'aprenentatge en el centre educatiu com a organització que aprèn i es relaciona de manera positiva, aplicant els coneixements científics i didàctics de l'educació. Aquests processos d'aprenentatge han de respondre a les motivacions i interessos de l'alumnat i a les característiques del context del centre.

ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència suposa la creació de dissenys flexibles que permetin multiplicitat d'opcions perquè tothom pugui trobar la seva via d'aprenentatge, contribuint a construir i consolidar un projecte de centre amb la participació democràtica de la comunitat educativa, i amb l'entorn com a ecosistema d'aprenentatge.

DIMENSIONS

CONTEXT D'ACTUACIÓ

Capacitat de contribuir als objectius comuns del centre, ajustant el disseny de l'acció educativa al Projecte Educatiu de Centre i als documents que el desenvolupen, a la seva estructura organitzativa i al sistema de relacions de la comunitat educativa. Cal partir de l'anàlisi del context immediat del centre (realitat socioeconòmica i cultural) i del context mediat (demandes socials i legislació educativa).

CONEIXEMENT DE COM S'APRÈN

Actitud i consciència dels docents orientades a planificar i avaluar l'acció educativa a partir del coneixement sobre la variabilitat de com aprenen i estableixen vincles les persones, d'acord amb les seves característiques i segons l'etapa educativa o ensenyament.

CONEIXEMENT DE L'ÀMBIT, LA PEDAGOGIA I LA DIDÀCTICA

Capacitat de combinar en la programació i l'avaluació de l'acció educativa els sabers dels àmbits de coneixement, la pedagogia i les didàctiques específiques.

PROGRAMACIÓ DE L'ACCIÓ EDUCATIVA

Capacitat de concretar la planificació i l'avaluació de l'acció educativa, tot aplicant el coneixement i la comprensió dels processos d'enfocament competencial del currículum i escollint els objectius, mètodes, materials i estratègies d'avaluació més adients; propiciant múltiples maneres de representació, d'acció i expressió, i d'implicació per aprendre.

CULTURA DEMOCRÀTICA

Capacitat de participar activament en la vida del centre, promovent i practicant els principis i valors democràtics en tots els àmbits professionals. Això implica planificar i avaluar col·laborativament propostes educatives que promoguin la reflexió crítica per una ciutadania responsable.

RECERQUES RELACIONADES

Department of Education and Training (2017). *High Impact Teaching Strategies. Excellence in Teaching and Learning*. Melbourne: State of Victoria.

<https://www.education.vic.gov.au/Documents/school/teachers/management/highimpactteachingstrat.pdf>

Hattie, J. (2018). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Park, J., & Tan, M. M. (coords.) (2016). *Diverse approaches to developing and implementing competency-based ICT training for teachers: a case study*. UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246003>

REFERÈNCIES

Carr, W., Kemmis, S. (1989). *Teoría crítica de la enseñanza. La investigación-acción en la formación del profesorado*. Barcelona. Martínez Roca.

Kools, M. & Stoll L. (2016), "What Makes a School a Learning Organisation?", OECD Education Working Papers, No. 137, OECD Publishing, Paris.

<http://dx.doi.org/10.1787/5jlwm62b3bvh-en>

OCDE (2016). *What makes a school a learning organisation? A guide for policy makers, school leaders and teachers*.

www.oecd.org/education/school/school-learning-organisation.pdf

OCDE (2017) *Pedagogical Knowledge and the Changing Nature of the Teaching Profession*.

<https://www.oecd.org/education/pedagogical-knowledge-and-the-changing-nature-of-the-teaching-profession-9789264270695-en.htm>

UNESCOCAT (2017). *Educació per als objectius del desenvolupament sostenible. Objectius d'aprenentatge*.

<https://catesco.org/2017/11/30/educacio-per-als-objectius-de-desenvolupament-sostenible-objectius-aprenentatge/>

Voogt, J., Westbroek, H., Handelzalts, A., Walraven, A., McKenney, S., Pieters, J., de Vries, B. (2011). *Teacher learning in collaborative curriculum design*, Teaching and Teacher Education, 27(8), 1235-1244.

<https://doi.org/10.1016/j.tate.2011.07.003>

B. PRÀCTICA EDUCATIVA

per a l'aprenentatge en entorns i contextos diversos

DEFINICIÓ

Capacitat de dur a la pràctica l'acció educativa a partir dels coneixements sobre els processos d'aprenentatge i avaluació; de l'anàlisi dels contextos personals, grupals, socials i familiars en els quals es donen; i de la utilització de mesures i suports; tot generant les condicions per a la personalització de l'aprenentatge en un entorn segur i de confiança, inclusiu i de respecte a la diversitat, cercant l'equitat i la justícia social.

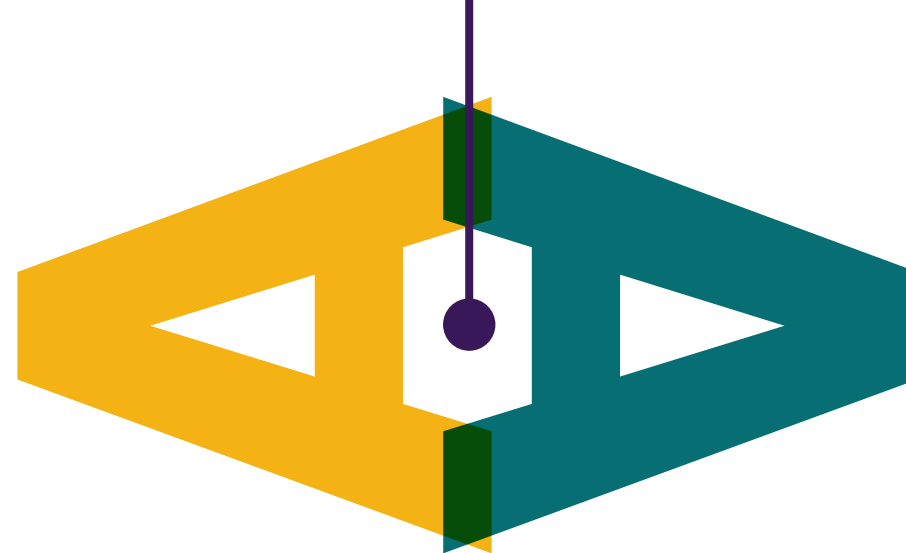
ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència requereix una acció docent creadora d'entorns d'aprenentatge alineats amb els diferents contextos i afavoridora de la igualtat d'oportunitats de tot l'alumnat. Sempre s'ha de dur a terme a partir d'un lideratge per a l'aprenentatge compartit, potenciant que l'alumnat conegui les estratègies per seguir aprenent de forma cada vegada més autònoma en cadascuna de les etapes o ensenyaments.

DIMENSIONS

ORIENTACIÓ EDUCATIVA I ACCIÓ TUTORIAL

Capacitat per acompanyar i orientar a cadascun dels alumnes en els àmbits personal, social, acadèmic i professional en el marc de la matèria, àrea de coneixement, àmbit o mòduls, d'acord amb els contextos personals, grupals, socials, familiars i comunitaris, tot generant relacions positives i de confiança.

GESTIÓ D'ENTORNS I ESTRATÈGIES D'APRENENTATGE

Capacitat de gestionar i avaluar les situacions d'aprenentatge fomentant la interacció de l'alumnat (amb si mateix, entre si i amb l'entorn) a partir de formes d'organització, mesures i suports, i ús d'eines i recursos diversificats, en diferents modalitats (presencials, virtuals o híbrides).

REGULACIÓ PER A L'APRENENTATGE

Habilitat i actitud per acompanyar tot l'alumnat en l'ús d'estratègies de reflexió i avaluació sobre el propi aprenentatge per millorar-lo, i afavorir l'autonomia, la responsabilització i la presa de decisions.

GESTIÓ DEMOCRÀTICA

Capacitat de gestionar situacions de conflicte amb equitat i justícia, aplicant estratègies de provenció*, fomentant la participació de l'alumnat en el seu aprenentatge, amb una actitud dialogant, argumentativa i respectuosa amb els altres i amb l'entorn.

* La **provenció** pretén aportar eines pel benestar i proveir estratègies per a una gestió positiva del conflicte i la convivència.

RECERQUES RELACIONADES

April, I. (2014). Secondary pre-service teachers competence: theory to practice. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)* 2021, 8 (2), 662-675.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2021. *Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being*. Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/teachers_in_europe_2020_0.pdf

Istance, D. & H. Dumont, (2010). *Future directions for learning environments in the 21st century*, in *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Publishing, Paris.

<https://dx.doi.org/10.1787/9789264086487-15-en>

Panadero, E. (2017). *A Review of Self-regulated Learning: Six Models and Four Directions for Research*. *Front. Psychol.* 8:422.

[doi: 10.3389/fpsyg.2017.00422](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00422)

REFERÈNCIES

Arribas, J.M. (2017). *La evaluación de los aprendizajes. problemas y soluciones. Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, 21, (4), 381-404.

Booth, T. & Ainscow, M. (2011). *Index for inclusion: developing learning and participation in schools (3rd edition)*. Bristol: Centre for Studies in Inclusive Education.

Boqué, M. C. (2020). *Prácticas restaurativas para la prevención y gestión de los conflictos*. 20 Círculos de palabra y una Asamblea en el aula. Madrid: Narcea.

Coll, C., Mauri, T. y Rochera, M.J. (2012). *La práctica de evaluación como contexto para aprender a ser un aprendiz competente*. Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado. 16, (1), 49-59.

Collet, J. Tort, A. (2017). *Escola, famílies i comunitat. La perspectiva imprescindible per educar avui*. Barcelona, Octaedro.

Faber, A. i Mazlish, E. (2002). *Com parlar perquè els fills escoltin i com escoltar perquè els fills parlin*. Barcelona: Medici.

Hopkins, B. (2011). *The Restorative Classroom*. Using Restorative Approaches to Foster Effective Learning. London: Optimus Education.

Messiou, K., & Ainscow, M. (2020). *Inclusive Inquiry: student-teacher dialogue as a means of promoting inclusion in schools*. *British Educational Research Journal*, 46(3), 670-687.

Pujolàs, P. (2008). *9 ideas clave. El Aprendizaje Cooperativo*. Barcelona: Graó.

Schmitz, J. (2018). *Prácticas restaurativas para la prevención y gestión de conflictos en el ámbito educativo*.

Soldevila, J; Naranjo, M; Muntaner, J.J. (2017): *The role of the support teacher*. *Aula Abierta*, 46 (0), 49-56.

C. DOCÈNCIA INFORMADA EN L'EVIDÈNCIA

per a la millora educativa

DEFINICIÓ

La docència informada en l'evidència reconeix els docents com a professionals reflexius alfabetitzats en diferents tipus de coneixement derivat de la recerca (revisions sistemàtiques, recerques qualitatives i quantitatives, i avaluacions de pràctiques de referència) i capaços d'utilitzar aquest coneixement científic d'una manera integrada per a la millora de la seva pràctica d'aula i de centre.

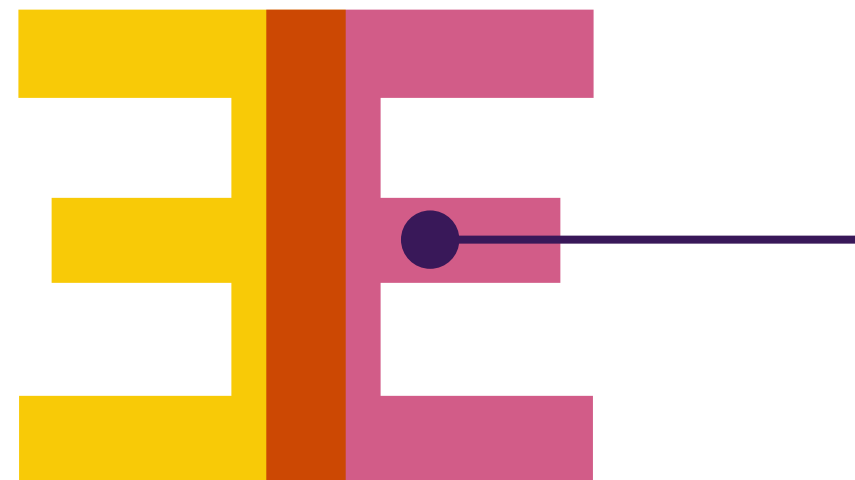
ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència suposa l'ús de l'evidència per propiciar una cultura docent capacitadora per prendre decisions informades a través de la combinació del coneixement experiencial dels docents i el coneixement científic, amb l'objectiu de millorar l'aprenentatge de l'alumnat i el propi desenvolupament professional.

DIMENSIONS

ALFABETITZACIÓ EN RECERCA

Capacitat dels docents de saber com accedir a la informació basada en la recerca, discernir sobre la seva qualitat i analitzar com fer-ne ús per a la reflexió pedagògica enfocada a la millora dels aprenentatges de l'alumnat.

REFLEXIÓ SOBRE LA PRÀCTICA

Capacitat per dur a terme i promoure processos d'indagació, individual i col·laborativa, sobre la pròpia pràctica i la pràctica dels altres, generant coneixement compartit que contribueixi a la millora dels aprenentatges dels alumnes i al desenvolupament professional docent.

PROCÉS D'INNOVACIÓ

Actitud positiva envers la recerca educativa com a font vàlida de coneixement científic, orientada a desenvolupar i avaluar processos educatius per a la millora pedagògica i que impactin en els resultats educatius de l'alumnat.

CULTURA PROFESSIONAL DE L'EVIDÈNCIA

Capacitat d'entendre i valorar la importància de fonamentar la pràctica docent en el coneixement derivat de la recerca més recent, aplicant-ho en contextos d'aula, de centre, així com en la mateixa professió docent.

RECERQUES RELACIONADES

Brown, C., Poortman, C., Gray, H., Groß-Ophoff, J. & Wharf, M. (2021). *Facilitating collaborative reflective inquiry amongst teachers: what do we currently know?* International Journal of Educational Research, 105, early online access.

Mincu, M. (2014). *Inquiry paper 6: teacher quality and school improvement? What is the role of research?* In The British Educational Research Association/The Royal Society for the encouragement of Arts, Manufactures and Commerce (Ed.).

Supovitz, J. (2015). *Teacher data use for improving teaching and learning. Inc. Brown (Ed.). Leading the use of research & evidence in schools* (pp.116–124). London: IOEPress.

RECURSOS

Evidence for teaching <https://evidenceforteaching.org/>

Portal de recursos i pràctiques informades per la evidència per a la millora de la inclusió, desenvolupat en el marc del projecte EIPSI (Evidence informed practice for school inclusion) finançat pel programa Erasmus + (ref. 2020-1-ES01-KA201-082328) i liderat per CRIEDO (UAB).

REFERÈNCIES

Cabañero, J., Díaz-Vicario, A., Ion, G., Olmos-Rueda, P., Pulido-Mantas, L. y Suárez, C. (2020). *Guía para impulsar prácticas educativas basadas en evidencias en los centros educativos de educación infantil y primaria*. UAB:

<https://pagines.uab.cat/pbe/ca/content/material-de-soporte>

Chavarria, X (coord.), M. Balcells, M. Berengueras, P. Boada, E. Borrell, P. Casals, F. Colomé, S. Gay, C. Regí (2018).

Què és innovar en educació al segle XXI? Hòrsori

Gairin, J y Ion, G. (2020). *Prácticas educativas basadas en evidencias*. Madrid: Narcea.

Hopkins, D. (2008). *A teacher's guide to classroom research*. (fourth edition). Open University Press, McGraw-Hill Education.

Ion, G, Gairín, J. (2019). *Building Student Teachers' Capacity to Engage with Research* [Malin, J & Brown, C., (eds).*The Role of Knowledge Brokers in Education: Connecting the Dots Between Research and Practice*]. London: Routledge

Kincheloe, J. (2012). *Teachers as researchers. Qualitative inquiry as a path to empowerment*. Great Britain: Routledge.

Stoll, L., Greany, T, Coldwell, M., Higgins, S., Brown, C., Bronwen Maxwell, B., Stiell, B., Willis, B. & Burns, H. (2018). *Evidence-informed teaching: Self-assessment tool*. Chartered College Teaching.

D. COMPETÈNCIA DIGITAL DOCENT

per viure i conviure en un món digital

DEFINICIÓ

Capacitat per utilitzar les tecnologies digitals de forma estratègica, segura i crítica en situacions reals i concretes de la seva pràctica professional.

ESPECIFICACIÓ

Aquesta capacitat ha de permetre els docents utilitzar les tecnologies digitals per:

- empoderar tot l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge.
- facilitar a l'alumnat l'adquisició de la seva competència digital ciutadana.
- millorar i innovar els processos d'ensenyament mitjançant la pràctica reflexiva i la col·laboració entre docents.
- fer-les servir en els processos de comunicació entre els agents de la comunitat educativa i en la gestió i organització acadèmica del centre.
- contribuir al seu propi desenvolupament professional.

DIMENSIONS

COMPROMÍS PROFESSIONAL

Capacitat per fer servir les tecnologies digitals en les interaccions professionals amb altres docents, alumnat, famílies i comunitat educativa i per al desenvolupament professional individual, la innovació contínua al centre educatiu i la professió docent, així com en l'exercici responsable, segur i crític de les tecnologies digitals en l'ús de les dades personals.

CONTINGUTS DIGITALS

Capacitat per fer la selecció, reutilització, creació i compartició de continguts educatius digitals, identificant els que s'adaptin millor als objectius d'aprenentatge, al seu alumnat i al seu estil d'ensenyament, tot respectant la propietat intel·lectual.

ENSENYAMENT I APRENTATGE

Capacitat per gestionar eficaçment l'ús de les tecnologies digitals en el disseny, planificació i implementació dels processos d'ensenyament-aprenentatge per orientar, individualment i col·lectiva, a través d'activitats d'aprenentatge autoregulades i col·laboratives, amb la finalitat de facilitar l'autonomia de l'alumnat.

AVALUACIÓ I RETROALIMENTACIÓ

Capacitat d'integrar les tecnologies digitals en la millora i innovació de les estratègies d'avaluació, adoptant les estratègies d'ensenyament que puguin contribuir al seguiment del progrés de l'alumnat proporcionant-li una retroalimentació que faciliti la seva metacognició. També s'hi inclou la capacitat de fer l'anàlisi, la interpretació i la presa de decisions a partir de les dades recollides en els processos didàctics.

EMPODERAMENT DELS ESTUDIANTS

Capacitat d'utilitzar les tecnologies digitals per proporcionar suport diferenciat a l'aula amb activitats adaptades al nivell de competència, interessos i necessitats de cada estudiant, amb la intenció, a més, de superar i compensar les desigualtats existents i trencar la bretxa digital, així com d'impulsar el compromís actiu dels estudiants en el seu propi procés d'aprenentatge, garantint i supervisant alhora un correcte ús de les dades personals en l'aplicació d'algoritmes basats en la intel·ligència artificial que puguin generar biaixos discriminatoris que limiten el progrés potencial de l'alumnat.

DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA DIGITAL DE L'ALUMNAT

Capacitat per integrar, en les propostes d'ensenyament-aprenentatge dissenyades en les àrees curriculars, activitats que facilitin el desenvolupament de la competència digital de l'alumnat d'acord amb el seu nivell d'habilitat en aquest àmbit i a la complexitat digital implícita en les activitats proposades.

Consulteu: <https://projectes.xtec.cat/xtcd/>

RECERQUES RELACIONADES

Clifford, I., Kluzer, S., Troia, S., Jakobson, M. and Zandbergs, U. (2020). DigCompSat, Vuorikari, R., Punie, Y., Castaño Muñoz, J., Centeno Mediavilla, I.C., O'keeffe, W. and Cabrera Giraldez, M. editor(s). Oficina de publicaciones de la Unión Europea, Luxemburg. [doi:10.2760/77437](https://doi.org/10.2760/77437)

Ferrari, A. (2012). *Digital Competence in practice: An Analysis of Frameworks*. Oficina de publicaciones de la Unión Europea, Luxemburg. [doi:10.2791/82116](https://doi.org/10.2791/82116)

UNESCO ICT Competency Framework for Teachers, 3a. versió (2018). <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>

Vuorikari, Riina, Yves Punie, Stephanie Carretero, and Godelieve Van Den Brande (2016). «DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: the Conceptual Reference Model». JRC Working Paper JRC101254. Joint Research Centre, Sevilla. [doi:10.2791/11517](https://doi.org/10.2791/11517)

REFERÈNCIES

Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo, al consejo, al comité económico y social europeo y al comité de las regiones (2021). *Plan de Acción de Educación Digital 2021-2027: Adaptar la educación y la formación a la era digital*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0624&-from=EN>

Generalitat de Catalunya (2020) Departament d'Educació. Marc de referència de la competència digital docent. <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/pla-educacio-digital/marc-referencia-competencia-digital-docent/marc-referencia-cdd.pdf>

INTEF (2020). *Competencia Digital Educativa*. <https://intef.es/formacion-y-colaboracion/competencia-digital-educativa/>

OECD (2019). *Developing Minds in the Digital Age. Towards a Science of Learning for 21st Century Education*. Centre for Educational Research and Innovation. https://www.oecd-ilibrary.org/education/developing-minds-in-the-digital-age_562a8659-en

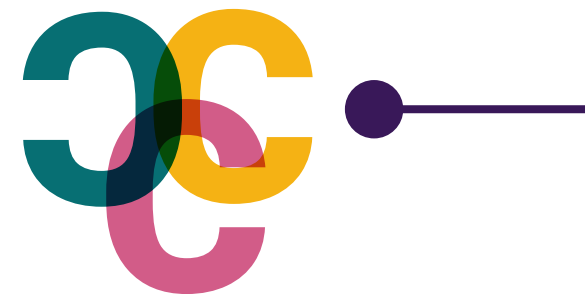
OCDE (2019). *Educating 21st Century Children. Emotional Well-being in the Digital Age*. Centre for Educational Research and Innovation. <http://www.oecd.org/education/educating-21st-century-children-b7f33425-en.htm>

Punie, Y., editor(s), Redecker, C., (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. [10.2760/178382](https://doi.org/10.2760/178382)

Redecker, C. (2020) *Marco Europeo para la Competencia Digital de los Educadores: DigCompEdu*. (Trad. Fundación Universia y Ministerio de Educación y Formación Profesional de España). Secretaría General Técnica del Ministerio de Educación y Formación Profesional de España (Original publicado en 2017). https://sede.educacion.gob.es/publiventa/descarga.action?f_codigo_agc=21922

E. COMPETÈNCIA COMUNICATIVA

en diferents contextos sociolingüístics i socioculturals

DEFINICIÓ

Capacitat de generar interaccions comunicatives eficaces, tant en el marc dels processos d'ensenyament i aprenentatge com en altres contextos vinculats a la professió docent, exercint com a model per a un aprenentatge lingüístic de qualitat. També implica reconèixer i posar en valor la diversitat lingüística i cultural present als centres, aprofitant-la per a contribuir a una competència global de l'alumnat.

ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència és clau, atès el paper del docent en el desenvolupament de la competència comunicativa de l'alumnat i com a model d'ús. Aquesta funció és especialment rellevant en el cas de la llengua catalana*, ja que l'aprenentatge de la llengua és condició indispensable per a garantir-ne la pervivència i l'ús social. Suposa, així també, el domini de recursos verbals i no verbals, i la capacitat d'utilitzar diferents llenguatges (orals, escrits, audiovisuals, corporals, plàstics i musicals) com a estratègies per a l'aprenentatge en un món global, plurilingüe i pluricultural.

DIMENSIONS

LA LLENGUA COM A BASE DE L'APRENENTATGE

Capacitat per a emprar contextualitzadament la llengua com a estratègia d'aprenentatge i comunicació, proporcionant a l'alumnat bastides lingüístiques i socioculturals que contribueixin a l'assoliment de competències comunicatives. Això implica conèixer les característiques dels programes d'immersió lingüística i del tractament integrat de llengua i continguts. S'ha de tenir present la perspectiva de gènere, la comunicació no-violenta i la inclusió.

ESTRATÈGIES DE COMUNICACIÓ EFICAÇ

Capacitat per a codificar, vetllant per la qualitat de les produccions, i decodificar missatges utilitzant una varietat de tècniques comunicatives verbals i no verbals, icòniques, escrites, audiovisuals i multimèdia de forma ajustada a les característiques diferencials dels diversos canals i contextos en el marc de les interaccions amb l'alumnat, amb altres docents, i de les relacions amb famílies i altres agents educatius.

INTERCULTURALITAT I PLURILINGÜÍSME

Capacitat d'aprofitar el bagatge lingüístic del centre i la seva realitat sociocultural i familiar per a crear situacions comunicatives en què l'alumnat apliqui el seu coneixement lingüístic i les seves habilitats interculturals per a aprendre, interactuar i conviure en un context multilingüe i multicultural global.

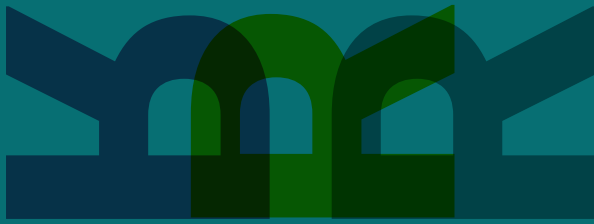
DESTRESSES COMUNICATIVES EN LLENGÜES ESTRANGERES

Capacitat d'utilitzar una o diverses llengües estrangeres curriculars com a eines per a la comunicació i la interacció amb l'alumnat, altres docents, agents i institucions educatives, especialment en el marc de projectes i programes educatius de caràcter internacional amb la finalitat de mobilitzar coneixement en un món globalitzat.

ART I CULTURA

Capacitat d'utilitzar els diferents llenguatges -audiovisuals, corporals, visuals i plàstics, i musicals- per a comunicar idees, de manera tant figurativa com abstracta, i valorar les diverses manifestacions artístiques i culturals que enriqueixin la pràctica docent.

* Totes les referències que en aquest document es facin a la llengua catalana seran d'aplicació a l'occità en el cas de l'Aran.

RECERQUES RELACIONADES

Gallego, G. (2020). *Language Learning Strategies and CLIL: A Systematic Review*. Mieb Work. Jaen: Universidad de Jaen & Universidad de Córdoba.

<http://tauja.ujaen.es/jspui/bitstream/10953.1/13109/1/TFM%20Gloria%20Gallego%20Ramos.pdf>

Langeloo, A.; Lara, M.M.; Deunk, M.; Klitzing, N.; Strijbos, J.W. (2019). *A Systematic Review of Teacher–Child Interactions With Multilingual Young Children*. *Review of Educational Research*, 89(4), 536–568 DOI.

<https://doi.org/10.3102/0034654319855619>

Lidija Zlatic et al. (2013). *Development of teacher communication competence*. *Procedia Social and Behavioral Science - WCES*.

REFERÈNCIES

Azeizaga, E. (2001). *Cultura para la formación de la competencia comunicativa intercultural: el enfoque formativo* *Revista de Psicodidáctica*, nº 11-12, 157-170.

<https://addi.ehu.es/bitstream/handle/10810/48107/322-405-1-PB.pdf?sequence=1>

Beacco, Jean-Claude; Byram, Michael; Cavalli, Marisa; Coste, Daniel; Egli Cuenat, Mirjam; Goullier, Francis; Panthier, Johanna. (2016). *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*. Consell d'Europa.

<https://www.coe.int/en/web/language-policy/guide-for-the-development-and-implementation-of-curricula-for-plurilingual-and-intercultural-education>

Departament d'Ensenyament (2018). *El Model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya: l'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural*. 1a edició. Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme. Catalunya.

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/model-linguistic/model-linguistic-Catalunya-CAT.pdf>

Domingo J., Gallego, J.L., García, I.; Rodríguez, A. (2010). *Competencias comunicativas de maestros en formación*. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*. 14(2), 303-323.

<https://www.ugr.es/~recfpro/rev142COL7.pdf>

Instituto Cervantes (2018). *Las Competencias clave del profesorado de lenguas extranjeras*.

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/competencias/default.htm

Marsh, D.; Mehisto, P.; Wolff, D.; Frigols Mª J. (2011). *European Framework for CLIL Teacher Education*. European Center for Modern Languages.

https://ebuah.uah.es/xmlui/bitstream/handle/10017/14881/CLIL-Framework_Marsh.pdf?sequence=1&isAllowed=y

OCDE (2016). *Global competency for an inclusive world*. OCDE, 2016

<https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world.pdf>

OCDE (2021). *21st-Century Readers. Developing Literacy Skills in a Digital World*.

<https://www.oecd.org/pisa/publications/21st-century-readers-a83d84cb-en.htm?s=09>

Pereña, M. (coord.). *Ensenyar i aprendre llengües en un model educatiu plurilingüe. Metodologies i estratègies per al desenvolupament de projectes educatius i per a la pràctica docent*. Quaderns d'Educació, núm. 75. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona. Barcelona: Horsori, 2016.

Rosenberg, M. (2016). *Comunicación no violenta. Un lenguaje de vida*. (3a edició revisada). Barcelona: Acanto.

F. COMPETÈNCIA SOCIOEMOCIONAL

per contribuir al benestar comú

DEFINICIÓ

Capacitat per comprendre, expressar i gestionar de forma apropiada d'acord amb el context, els fenòmens emocionals i socials i les relacions interpersonals, contribuint al benestar de la comunitat educativa.

ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència inclou la dimensió individual i relacional del docent com a persona educadora, per a l'autoconeixement i la gestió de relacions interpersonals saludables que contribueixin al benestar de la comunitat educativa

DIMENSIONS

CONSCIÈNCIA EMOCIONAL

Capacitat per identificar les emocions i els sentiments propis i aliens. Implica reconèixer, legitimar els estats emocionals, avaluar la seva intensitat i utilitzar un llenguatge per designar les emocions experimentades en el context educatiu. També inclou la comprensió del seu origen, el seus components i les seves conseqüències, interpretant com les emocions influeixen en els pensaments i les conductes.

AUTOGESTIÓ EMOCIONAL

Capacitat de gestionar les pròpies emocions, pensaments i conductes. Requereix l'aplicació, voluntària i conscient, d'estratègies per afrontar i decidir amb autonomia les emocions que es poden experimentar en determinats contextos amb la intenció de propiciar interaccions saludables.

CONSCIÈNCIA SOCIAL

Capacitat per prendre consciència de les característiques dels contextos de relació social. Inclou també el respecte per les diferències i el pensament crític.

GESTIÓ DEL CLIMA EMOCIONAL

Capacitat de posar en joc actituds prosocials i comportaments per promoure el benestar personal i social de tots els integrants de la comunitat educativa. Inclou la seguretat emocional, l'acompanyament i l'educació emocional de l'alumnat i d'altres professionals del centre, per generar climes resilents.

RECERQUES RELACIONADES

CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning). SEL Competences [en línia] (UIC) University of Illinois at Chicago: Chicago. Disponible a: <https://casel.org/>

Fincias, P. T., Izard, J. F. M., y Conde, M. J. R. (2018). *La educación emocional en la formación permanente del profesorado no universitario*. Profesorado, Revista de Currículum y Formación del Profesorado, 22(1), 579-597.

Keefer, K. V., Parker, J. D. A., & Saklofske, D. H. (2018). *Emotional Intelligence in Education. Integrating Research with Practice*. Editorial Springer.

Kotsou, I., Mikolajczak, M., Heeren, A., Grégoire, J., & Leys, C. (2019). *Improving Emotional Intelligence: A Systematic Review of Existing Work and Future Challenges*. Emotion Review, 11(2), 151–165.

<https://doi.org/10.1177/1754073917735902>

Payton J.M., Wardlaw, D.M., Graczyk, P.A., Bloodworth, M.R., Tompsett, C.J., & Weisberg, R.P. (2000). *Social and emotional learning: A framework for promoting mental health and reducing risk behaviors in children and youth*. (5), 179-185.

Pérez-Escoda, N., Filella, G., Soldevila, A., y Fondevila, A. (2013). *Evaluación de un programa de educación emocional para profesorado de primaria*. Educación XXI, 16.1, 233-254.

Pérez-Escoda, N., Berlanga, V., y Alegre, A. (2019). *Desarrollo de competencias socioemocionales en educación superior: evaluación del posgrado en educación emocional*. Bordón, 71 (1), 97-113.

REFERÈNCIES

Bisquerra, R., y Mateo, A., (2019). *Competencias emocionales para un cambio de paradigma en la educación*. Editorial Horsori.

Bisquerra, R., y García, E. (2018). *La educación emocional requiere formación del profesorado*. Revista del Consejo Escolar del Distrito, 5,(8), 13-28.

Caena, F., (2019). *Developing a European Framework for the Personal, Social & Learning to Learn Key Competence (LifEComp)*. Literature Review & Analysis of Frameworks, Punie, Y. (ed), EUR 29855 EN. Publications Office of the European Union, Luxembourg. doi:10.2760/172528, JRC117987.

John, O. P. & De Fruyt, F. (2015). *Framework for the Longitudinal Study of Social and Emotional Skills in Cities*. EDU/CERI/CD(2015)13. Paris: OECD.

Marope, M. Griffin, P. & Gallagher, C. (2018). *Future competences and the future of Curriculum. A global Reference for Curricular Transformation*. IBE (International Bureau of Education).

http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/resources/future_competences_and_the_future_of_curriculum.pdf

OECD (2015). *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills*. Paris: OECD.

<https://www.oecd.org/education/skills-for-social-progress-9789264226159-en.htm>

Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Cabrera, M. (2020). *LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence*. Joint Research Centre Luxembourg: Publications Office of the European.

G. DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL

per a una actuació compromesa amb l'educació

DEFINICIÓ

Capacitat per créixer com a professional al llarg de tota la carrera docent, és a dir, tenir curiositat per aprendre, reflexionar críticament, investigar, planificar, gestionar i avaluar el propi procés en interacció amb els altres, i prendre decisions fonamentades i ètiques.

ESPECIFICACIÓ

Aquesta competència implica l'aprenentatge permanent autodirigit i col·laboratiu, que propicia oportunitats de creixement en relació i interacció amb els altres, així com la presa de consciència de pertànyer a una comunitat professional d'aprenentatge amb identitat docent, per a una educació transformadora de la societat.

DIMENSIONS

COMPROMÍS ÈTIC

Capacitat d'interpretar amb responsabilitat els principis ètics i complir el codi de conducta propi de la professió docent. Implica un compromís amb la professió docent i reflexionar sobre les creences i els coneixements que es tradueix en l'actuació professional.

APRENTATGE DOCENT

Disposició per aprendre, amb actitud de curiositat i d'indagació; dur a terme el propi pla de formació, de manera efectiva, i desenvolupar una cultura professional d'aprenentatge col·laborativa i inclusiva, creant relacions de confiança i suport mutu.

LIDERATGE PEDAGÒGIC

Capacitat per a identificar oportunitats i mobilitzar persones i recursos cap a objectius comuns per crear les condicions que fan possible una millora educativa sostenible. Implica detectar i fomentar les potencialitats de les persones, contribuint al desenvolupament professional i del centre com a organització que aprèn.

SATISFACCIÓ I MOTIVACIÓ PROFESSIONAL

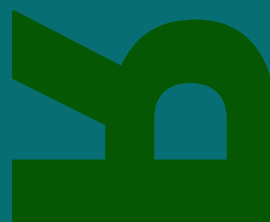
Capacitat d'establir relacions satisfactòries en l'exercici professional. Inclou: la vàlua professional, la responsabilitat en la presa de decisions, el treball en equip i la cooperació.

RECERQUES RELACIONADES

Kunter, M., Klusmann, U., Baumert, J., Richter, D., Voss, T., & Hachfeld, A. (2013). Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 805–820. <https://doi.org/10.1037/a0032583>

Tschannen-Moran, M.; Barr, M. (2004). *Fostering Student Learning: The Relationship of Collective Teacher Efficacy and Student Achievement: Leadership and Policy in Schools*, 3(3), 189-209. <https://doi.org/10.1080/15700760490503706>

REFERÈNCIES

Caena, F. (2013). *Supporting teacher competence development for better learning outcomes*. Brussels: European Commission. https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teachercomp_en.pdf

Deidre Marjory Le Fevre, Helen S. Timperley, Fiona Ruth Ell and Katherine Mary Twyfor (2019). [Liderant l'aprenentatge professional potent: responent a la complexitat amb mestratge adaptatiu.](#)

Hattie, J. (2018). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Martínez, M., Badia, J., i Jolonch, A. (coord.). (2013). *Lideratge per a l'aprenentatge. Estudis de cas a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. <https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/y/6/f/j/q/h/t/n/w/581.pdf>

Martínez, M., Jolonch, A. (2019). *Les paradoxes de la innovació educativa*. Quaderns d'Educació 87. Editorial Horsori.

OECD (2016). *What makes a school a learning organisation*. <https://www.oecd.org/education/school/school-learning-organisation.pdf>

OCDE (2019). *A Flying Start. Improving Initial Teacher Preparation Systems*. <https://www.oecd.org/education/talis/a-flying-start-cf74e549-en.htm>

Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. and Cabrera Giraldez, M. (2020). *LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence*, EUR 30246 EN. Publications Office of the European Union, Luxembourg. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911>

9. REFERÈNCIES

- Australian Institute for Teaching and School Leadership (2011). *Australian Professional Standards for Teachers*, Melbourne: AITSL. <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standards-for-teachers.pdf>
- Cantón, I., Tardif, M. (Eds.). (2018). *Identidad profesional docente* (Vol. 48). Narcea Ediciones.
- Department for Education (2011). *Teachers' Standards Guidance for school leaders, school staff and governing bodies*. London: UK Government. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/665520/Teachers_Standards.pdf
- Eurydice (2018). *La profesión docente en Europa: Acceso, progresión y apoyo. Informe de Eurydice*. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea. Available from: http://www.uco.es/cde/pdf/actualidad/2018/La_profesion_docente_en_Europa.pdf
- Hallak, J. (1999). *Globalization, human rights and education*. París, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000118400>
- Imbernón, F. (2017). *Ser docente en una sociedad compleja. La difícil tarea de enseñar*. Graó. Barcelona.
- Kim, H., Care, E. (2020). *Capturing 21st century skills: analysis of assessments in selected sub-Saharan African countries*, Paris:UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374052/PDF/374052eng.pdf.multi>
- Kim, H., Care, E., Vista, A. (2020). *Optimizing Assessment for All. Measuring 21st century skills*. New York: Brookings. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/12/OAA-project-description.pdf>
- Le Boterf, G. (2000). *Ingeniería de las competencias*. Barcelona, Gestión 2000/EPISE.
- Mateo, J. (2019). *Innovació i avaluació com a instruments de transformació dels sistemes educatius*, capítol 4 del llibre "Les paradoxes de la innovació educativa".
- Martínez, M., Jolonch, A. (coord). *Quaderns d'Educació*, CE 87. Editorial: Horsori, Barcelona.
- OECD (2019). *Educating 21st Century Children. Emotional Well-being in the Digital Age*. Centre for Educational Research and Innovation. <http://www.oecd.org/education/educating-21st-century-children-b7f33425-en.htm>
- OECD (2019). *FUTURE OF EDUCATION AND SKILLS 2030: OECD LEARNING COMPASS 2030*. https://www.oecd.org/education/2030-project/contact/OECD_Learning_Compact_2030_Concept_Note_Series.pdf
- OECD (2020). *What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en>
- OECD (2020). *Skills Summit 2020 Skills strategies for a world in recovery*. https://skills-summit-slovenia.sta.si/pdf/Background_Paper.pdf

OECD (2020). *What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en>

OECD (2021). *Can a growth mindset help disadvantaged students close the gap?*. Recuperat a: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/20922f0d-en.pdf?expires=1620112066&i-d=id&accname=guest&checksum=96EC91C52B97D5673A1044F9D2AB00FDD>

Saavedra, A., Opfer, V. (2012). *Teaching and Learning 21st Century Skills: Lessons from the Learning Sciences*. Rand Corporation. <https://asiasociety.org/sites/default/files/T/teaching-and-learning-21st-century-skills-rand.pdf>

Schleicher, A. (2019). *Helping our youngest to learn and grow: Policies for early learning*. International Summit on the Teaching Profession. Paris, France: OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/education/educating-our-youngest_t_9789264313873-en

Scoular, C., Ramalingam, D., Duckworth, D., & Heard, J. (2020). *Assessment of General Capabilities: Skills for the 21st-century learner*. Final report. Australian Council for Educational Research. https://research.acer.edu.au/ar_misc/47

Shulman, L.S. (1987). *Knowledge and Teaching: foundations of the new reform*. Harvard Educational Review, 57(1), 1-22.

Simó, M., Shuali, T., Carmona, C., Prieto, M., Tenreiro, V. and Jiménez, M., (2020) *Addressing educational needs of teachers in the EU for inclusive education in a context of diversity* (Inno4Div), Centeno, I.C. editor(s), Publications Office of the European Union, Luxembourg. [10.2760/003789](https://doi.org/10.2760/003789)

UNESCO (2021), *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Publicat en 2021 per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. Document traduït al català per Catesco el 2022: https://catesco.org/wp-content/uploads/2022/10/CAT_Reimaginem-junts-els-nostres-futurs.pdf

Una educació bàsica de qualitat és el fonament necessari per aprendre al llarg de la vida en un món complex i ràpidament canviant

Irina Bokova
Exdirectora general de la UNESCO

10. CRÈDITS

URL: <http://educacio.gencat.cat>

Aquest document, Marc de les competències professionals docents del Departament d'Educació i Formació Professional de la Generalitat de Catalunya, està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0. No es permet l'ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

El Marc de les competències professionals docents ha estat elaborat per un equip de treball transversal de la Direcció General d'Innovació, Digitalització i Currículum. Hi han col·laborat les diferents direccions generals del Departament d'Educació i Formació Professional.

Equip de persones expertes que han contribuït a l'elaboració:

Elvira Borrell Closa. UOC

Elena Cano García. UB

Xavier Chavarria Navarro. UOC

Jordi Collet Sabé. UVIC

Georgeta Ion. UAB

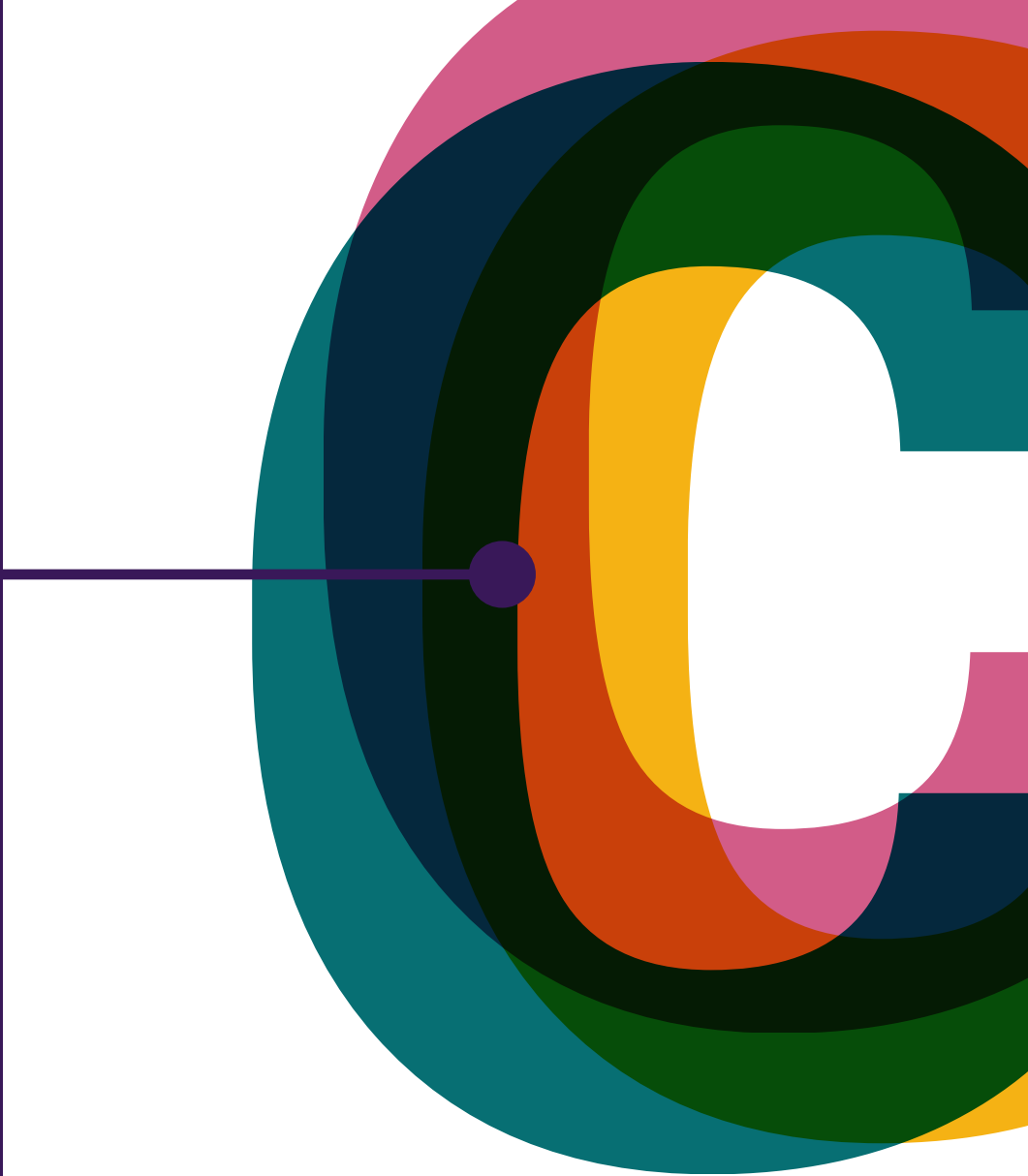
Anna Jolonch Anglada. UB

Núria Pérez Escoda. UB

Aquest document serveix per iniciar el procés de disseminació i de debat en diferents grups de discussió de la comunitat professional i educativa. Després d'aquest procés es publicarà el document definitiu.

Il·lustracions: Daniel Sesé
Disseny gràfic: www.sese.ws

Setembre 2024

**Generalitat
de Catalunya**